

en Kam, saaledes at alle de store Institutioner, Livrenteanstalten, Overformynderiet skulle tvinges til at tage $3\frac{1}{2}$ pCt., skønt Renten faktisk i dette Øjeblik er over $3\frac{1}{2}$ pCt. — Naar den ærede Ordfører vil hævde, at Kreditforeningsobligationer og deres Kurs skulde være en tydelig Tilkendegivelse af, hvad Renten af Laan er i faste Ejendomme, saa kan dertil ikke svares andet end: ja, men Renten af Laan i faste Ejendomme er ikke $3\frac{1}{2}$ pCt. Hvad kan det nytte, at Kreditforeningsobligationer efter det ærede Medlems Mening kunne være en passende Maalestof; vi have jo dog faste Udlaan i faste Ejendomme: lad disse selv være Maalestoffet for Renten der. Nej, naar der er Forskel paa Laan i Kreditforeningsobligationer og Laan i faste Ejendomme, har det selvfølgelig sin gode Grund deri, at Kreditforeningsobligationerne ere et Thænderpapir, der gaar fra Mand til Mand; smaa Beløb kunne anlægges i disse Obligationer, og fremmede Penge kunne anbringes i dem, de kunne sælges paa fremmede Markeder, selv om det ikke sker i saa stort Omfang endnu, og der er saaledes mange Grunde dertil. Desuden er der af det Mindretal, jeg tilhører, fremhævet i Betænkningen, at naar Kreditforeningerne have konverteret, har man fastsat Renten indtil Mar 1902 til 4 pCt., hvilket ikke kan siges at tyde paa, at den er $3\frac{1}{2}$ pCt. i dette Øjeblik. Nej, taler man om Rente i faste Ejendomme, saa lad os se paa Renten af de Penge, der indestaa i Prioriteter, og det er jo ganske vist, at der nu er en Tilbøjelighed til for de allerfineste Prioriteter at udlaane til $3\frac{3}{4}$ pCt., og jeg tror endog, at nogle gaa ned til $3\frac{1}{2}$ pCt.; men er det passende for Staten — fordi nogle Beløb ere bragte af de mest forsigtige og ængstelige Folk til $3\frac{1}{2}$ pCt. mod den aller fineste Sikkerhed — at sige, Renten i faste Ejendomme er $3\frac{1}{2}$ pCt., og hvad der er derover er Alager? Det forekommer mig at være ligefrem upassende, at en Stat kan sige saadan. Det, Staten skal gøre i dette Tilfælde, er at godkende, hvad Livet og Virkeligheden fastsætter. Naar den fastsætter en legal Rente, skal det ikke være i den ene eller den anden Partis Favn, saaledes at den driver Separatpolitik til Fordel for en eller anden. Begynder Staten først at operere med Rentefoden i Tendensens Tjeneste, saa vil man jo let komme ned til $3\frac{1}{4}$, 3, ja 2 pCt. og endnu lavere, thi hvor er da Grænsen, naar man ikke vil holde sig til, hvad Rendsgerningerne udvise? Og der maa jeg hævde, at de gamle 4 pCt. virkelig havde Hævd, havde Betydning, ikke derved, at de 4 pCt.

var den i Loven nævnte Rente, men saaledes, at det Mand og Mand imellem betød noget, ikke at tage over 4 pCt. Rente. Begynder man først fra Lovgivningsmagtens Side at spille — fra jeg gerne sige — ved saaledes at drive Renten snart nedad og snart opad, eftersom det er det ene eller det andet politiske Parti, der har Overtaget, saa kan man være sikker paa, at den lovbestemte Rente ganske taber sin Betydning i Befolkningens Øjne; saa bliver Renten nemlig ikke Udtryk for gennem lange Tider vunden Hævd, men Udtryk for den politiske Magts tendentiøse Afgørelser. Naar den ærede Ordfører udtrykte sig saaledes, at man vilde nedsætte den legale Rente for ikke at hemme Rentenedgangen, da er det mig en fuldstændig Gaade, hvad han mener dermed, som om et eneste Menneske var forhindret i at laane Penge ud til $3\frac{3}{4}$, $3\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{4}$ eller 3 pCt., eller hvad han nu vil, fordi den legale Rente en Gang er fastsat til 4 pCt., og dette i Forbindelse med den ærede Ordførers Paastand om, at Kreditforeningsobligationerne være det bedste Udtryk for, hvad Renten var ved Udlaan i faste Ejendomme, var det eneste, hvorpaa hans Argumentation hvilede. Intet af disse to Argumenter kan dog staa deres Prøve. Jeg vil blot dertil føje, at naar der blev nævnt blandt andet Stempelafgiften og andre Besværligheder for Debitorerne, saa er det ganske vist, at det vilde være langt bedre for Debitorerne, at Lovgivningsmagten i Stedet for at bestæftige sig med saadanne Bestemmelser som den om den lovlige Rente, fritog dem for disse Tynger og kom til en Revision af hele vor Stempelovgivning i saa Henseende. Det er en vanstelig Opgave; men at det er i højeste Grad ubilligt under vanstelige økonomiske Forhold i mange Tilfælde at skulle udrede disse urimelige Stempelgebyrer, der vistnok ere værre her end i de fleste andre Lande, fordi de ere knyttede til Personerne, saaledes at saasnart Debitor faar en ny Kreditor, skal der betales nyt Stempel, det kunne vi vist let blive enige om. Det er noget, som ikke kendes i de fleste andre Lande; naar der er et Dokument en Gang er stemplet, saa er det stemplet; men her kan en Debitor komme til i Løbet af en halv Snes Aar at stemple om 3—4 Gange, hvis det f. Eks. er saa uheldigt, at hans Kreditor dør, dette er saa irrationelt, at man maa undre sig over, at den Slags Bestemmelser kunne vedblive at have Lovskraft. Paa disse Punkter forekommer det mig, at man burde se at komme til en Betættelse for Kreditorerne. Jeg har endnu kun en Betragtning at gøre gældende over for den ærede Ordførers historiske Udvikling. Man skulde virkelig tro,